

אלו מציאות פרק שני בבא מציעא

לב.

עין משפט
נר מצוה

כרי מגו חלטה. שנים מן השלשה יבואו ויעידו לומר שלשה היינו: **אם יש שם צ"ד.** וסתם צ"ד שלשה. אלמא אין כח להפקיר ממון זה אלל זה בפחות משלשה: **גילוי מילתא.** שידעו שחלקמי צושה: **אלמנה.** הניזונת מנכסי יתומים מוכרת למוזנות: **שלא צ"ד.** ובלבד שיראו שנים שלא תמכור בזול:

ביתני' מלאה ברפת. בגמרלא מפרש מאי אטריך: **היפה צדים הקצרות.** והוא כהן: או שאמר לו אל **החזיר.** והוא צמקוס שהוא מותר לילך שם: **הלך וישב לו.** הצעלים: **אבל לא נטעון.** בגמרלא מפרש: **גב' רפס שאמרו.** ששנינו צמשתנו עסקינן כשאנינו מתעה את הצהמה צמטוכה להיות צורחת ויואלת:

ואינה משתמרת. שאינה נעולה ואם צאת ללאת יולאה: **מעייל לגויל.** כדאמרין לעיל (דף נ"ג.) לגינתו ולמורבתו מנין: **צרישא גרסינן והוא שעומדס צמקוס נכסיה גרסינן והוא שעומדס חוץ לתחום:** **אני ה'.** אע"פ שאמרתי לך ירא את אצרך אני ארון לשניכס ואם אמר לך אצרך עבור על דברי לחלל שצת אל תשמע לו: **הוא אמינא לייסא ליה.** דלתי עשה דכיבוד ודחי לא תעשה ללא תוכל להתעלס: **אצידה עשה ולא תעשה** היא השצ תשיבס לא תוכל להתעלס: **הוקש כנודס.** בגזירה שזה כבד את אצרך כבד את ה' מהוקש: **לניס זיה חסרון ניס.** אם לא יטעון: **פריקה אית צה חסרון ניס.** שהצמהה נשצרת תחת משאה: **לומר לך פריקה כנסס.** אבל טעינה לא נכטוית אלל בשכר °הלכך אי לא כבד פריקה ואתיא מק"ו מטעינה הוה אמינא דיו לצב מן הדין להיות כנדון מה טעינה בשכר אף פריקה בשכר: לא **מסיימי קראי.** למשמעות טעינה הלכך אי כתיב חד הוה אמינא לפריקה אלא: **רוצן תחס משאו.** משמע שצריך לפרוק: **דרמו אינישו וטעונישו צלורחא.** אף המשא מוטל על הקרקע שצריך לטעון: **מדברי**

אלמנה מוכרת שא"ב ב"ד. וא"ת הסם משום חניא או משום שלל תצוה צ"ד כדמפרש צאלמנה ניזונת (כמוזות דף י"ז: ושם) וי"ל דס"ל כיון דאלמנה מוכרת אע"ג דאינה שלה שלל צ"ד משום חניא ה"ג שותף יטול את שלו שלל צ"ד אע"ג דליכא טעם דחניא: **ב"ר דין הדיינות.**

וא"ת והאמרין הסם (דף נ"ג: ושם) אלמנה ששמה לעצמה לא עשתה ולא כלום דאמרין לה מאן שם לך הלא מכרה ע"פ צ"ד הדיינות וי"ל כיון שלוקחת לעצמה נראה לעולם שמעכבת מנכסי יתומים צידה אע"פ שיש צ"ד הדיינות כיון דליכא מומחין אבל כשמוכרת לאחרים אין נראה שמעכבת משלסה שהרי לא עכבה כלום וא"ת ומ"ש דאלמנה מוכרת לאחרים שלל צ"ד וצ"ד יכולה לעכב אפי' לעצמה מדאמרין הסם דא"ל מאן שם לך משמע דצ"ד יכולה לשוס וקאמר נמי הסם ההוא גברא דאפקידו גביה כסתא דיתמי אזל שמה לנפשיה צ"ת זוזי לכוף אייקור כו' אתא לקמייה דרבי א"ל מאן שם לך משמע דצ"ד יכול לשוס ולקמן צפרק המפקיד (דף נ"ג: לת.) מן המפקיד פירות אלל חצירו והקיצו כו' עושה להם תקנה ומוכרן צ"ד וכשהוא מוכרן מוכרן לאחרים ואין מוכרן לעצמו כיולא צו גבאי נדקה פורטינן לאחרים ואין פורטינן לעצמם דאפילו צ"ד מוכרין לאחרים ואין מוכרין לעצמם ושלא צ"ד אין מוכרין אפילו לאחרים ולכא למימר הא דאמר ומוכרים לאחרים צ"ד היינו צרשות צ"ד אבל אי ידעי צ"ד השומא יכול לעכב לעצמו דצירושלמי מסיק על ההוא מעשה דרבי יוחנן מקוקאה דיימי פ"ק דפקחים (דף ג' ושם) א"ל לך ומוכרס צ"ד אלמא אע"פ שנתן לו רשות היה צריך למוכרס צ"ד וי"ל דמוכרת שלא צ"ד משום חניא °וגבי כסתא דיתמי נמי דיכול לעכב לעצמו צ"ד מלינן למימר דהיינו דוקא דיעבד דמשוס חשד לא מהדרין עובדא א"י דגבי יתמי צ"ד עצמם הס מפקידין ולכן יכול לעכב לעצמו על פיהס אלל פקדון של אחרים אינו יכול לעכב לעצמו על פי צ"ד: **בבב את ה' בהוניד.** הא דנקט קרא דדגרי קבלה ולא נקט קרא דליש אמו ואציו תיראו וכתיב את ה' אלהיך תירא משוס דנחא ליה לאתויי קרא דכבוד: **מדברי**

קעא א ב מיי פי"ז מהל' אשות הל' יג ופי"ח הל' כן סגמ עשין מת טוש"ע אה"ע סי' קג סעיף ג: **קעב** ג מיי פט"ו מהל' אצידה הל' ה סגמ עשין עד טוש"ע ח"מ סי' רכא סעיף ג: **קעג** ד מיי פ"ח ע"ה הלכה ית ופי"ג מהלכות רוצח הלכה ג סגמ עשין עד טוש"ע ח"מ סי' רעב סעיף ג: **קעד** ה מיי פ"ח מהל' אצידה הל' יט ופי"ז מהלכות ממרים הל' יב סגמ עשין עד טוש"ע ח"מ סי' רכא סעיף ג: **קעה** ו מיי פ"ח מהל' רוצח הל' ה סגמ עשין עד טוש"ע ח"מ סי' רעב סעיף ג: **קעו** ז ח מיי ע"ה הל' ח טוש"ע סעיף ז: **קעז** ט מיי פט"ו מהל' אצידה הל' ה סגמ עשין עד טוש"ע ח"מ סי' רכא סעיף ג: **קעח** י מיי פ"ח מהל' כהני"ע סעיף ט: **קעט** י"א מיי פ"ח מהל' רוצח הל' ז סגמ עשין עד טוש"ע ח"מ סי' רעב סעיף ג: **קעפ** י"ב מיי פ"ח מהל' רוצח הל' ז סגמ עשין עד טוש"ע ח"מ סי' רעב סעיף ג:

תורה אור השלם

- 1 בי תראה חמור שצאך רבץ תחת משאו וחקלקת מעוב לו עוב תעוב עמה: שמות כג ה
- 2 איש אמו ואביו תיראו ואת בתיה תשמרו אני ה' אלהיכם: ויקרא יט ג
- 3 כבוד את אביך ואת אפקר למען יארבון ימך על האדמה אשר ה' אלהיך נתן לך: שמות כ"ב
- 4 כבוד את ה' חמורך ומראשית כל תבואתך: משלי ג ט
- 5 לא תראה את חמורך אחרך או שרוד נפלים בדרך והתעלמת מהם הקם תקום עמו: דברים כב ד

הגהות הב"ח

(א) אבל הכא דידי שקלי: (ב) שם אני ה' אלהיכם טולס:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה לומר וכו' הליכך אי לא כתיב עשין זה כבד רש"י צ"ל דף ז ע"כ ד"ה שיעורו:

רבינו הגנאל

קמיה תלאת. אמר ליה רב ספרא מנא לך [הא] אמר ליה דתנן אם יש שם ב"ד מתנה בפני ב"ד אמר ממונא הוא ובעי ב"ד אבל הכא דידי שקלי בתרי סני ליה תוע דקתני אלמנה מוכרת שלא בב"ד. ואסיק' משמיה דרב נחמן בהדיא דאינה צריכה ב"ד מומחה אבל צריכה (אפי' ב"ד הדיינות: **מתני' מציאה ברפת וכו' עד אמר לו אביו היטמא או אל תחזיר ולא ישמע לו.** תיר' מנין שאם אמר לו אביו היטמא או אל תחזיר שלא ישמע לו לבטל את המצוה שנאמר איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמרו כולכם חייבים בכבודי אפי' שהוהרתוך יאמרו לך חלל שבת אל תשמע להן אלא ואת שבתותי תשמרו וכן בכל המצות. ומקשרו טעמא

מוסף רש"י

שאם אמר לו אביו לכהן היטמא. צניט הקבות להשיב אצדו. או שהיה עומדת צמקוס ואלמנו אל תחזיר (בבמות ט.) שנאמר איש אמו ואביו תיראו וגו'. וילפינן לכו דטומאה ולא דהשנת אצדו מלאו דשנת (שם).

רבינו הגנאל

דכתב רחמנא הכי הא לאו הכי הוה אמינא אם יאמר לו לא תשיב ישמע לו אמאי והא כיבוד אב ואם עשה הוא שנאמר כבוד את אביך והשבה היא עשה שנאמר השב תשיבם לאחריך ולא תעשה שנאמר לא תוכל להתעלם ולא אתי עשה ודחה לא תעשה ועשה. ופרקינן מהו דתימא הואיל ואיתקיש כיבוד אב ואם לכיבוד המקום שנאמר כבוד את ה' מהונך אימא ניצייט ליה לאבוה קמ"ל דלא: חייב לטעון ולפרוק אפי' ק' פעמים שנאמר עוב תעוב עמו. פי' פריקה אית בה חסרון כיס שאם לא תפרקה תמות הבמהה תחת משאה טעינה אין בה חסרון כיס דליכא חששא למיתת הבמהה. ישב לו בעל הבמהה ואמר לו מצוה עליך לפרוק את תרצה לפרוק פרוק פטור שנאמר עמו. היה בעל הבמהה זקן או חולה חייב. מצוה מן התורה

מוסף רש"י

שאם אמר לו אביו לכהן היטמא. צניט הקבות להשיב אצדו. או שהיה עומדת צמקוס ואלמנו אל תחזיר (בבמות ט.) שנאמר איש אמו ואביו תיראו וגו'. וילפינן לכו דטומאה ולא דהשנת אצדו מלאו דשנת (שם).

רבינו הגנאל

דכתב רחמנא הכי הא לאו הכי הוה אמינא אם יאמר לו לא תשיב ישמע לו אמאי והא כיבוד אב ואם עשה הוא שנאמר כבוד את אביך והשבה היא עשה שנאמר השב תשיבם לאחריך ולא תעשה שנאמר לא תוכל להתעלם ולא אתי עשה ודחה לא תעשה ועשה. ופרקינן מהו דתימא הואיל ואיתקיש כיבוד אב ואם לכיבוד המקום שנאמר כבוד את ה' מהונך אימא ניצייט ליה לאבוה קמ"ל דלא: חייב לטעון ולפרוק אפי' ק' פעמים שנאמר עוב תעוב עמו. פי' פריקה אית בה חסרון כיס שאם לא תפרקה תמות הבמהה תחת משאה טעינה אין בה חסרון כיס דליכא חששא למיתת הבמהה. ישב לו בעל הבמהה ואמר לו מצוה עליך לפרוק את תרצה לפרוק פרוק פטור שנאמר עמו. היה בעל הבמהה זקן או חולה חייב. מצוה מן התורה